ΑΣ1.89

Νικηφόρου Βρεττάκου

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΚΡΟΠΟΛΗ

ΑΘΗΝΑ 1981

" Ἡ Λειτουργία κάτω ἀπό τήν 'Ακρόπολη" γράφτηκε στή γεωγραφική θέση Πλούμιτσα, ὅπου προσπαθῶ νά ἀποσύρω τόν ἑαυτό μου, χωρίς νά τό ἔχω ἀκόμη καταφέρει ἐντελῶς Καί μόνον ἀπ'αὐτή τήν σκέψη ξεκινῶντας, θά μποροῦσα νά γράψω ἕνα εὐχαριστήριο πρός τόν τόπο πού γεννήθηκα, ἔζησα, προσπάθησα καί ἔδωσα ἐκεῖνο τό λίγο δυνατό πού μοῦ ἐπέτρεψαν οἱ καταστάσεις μου , μέσα στόν κυκλώνα τῆς μιᾶς ἐποχῆς πού ἐντείνεται".

Μέ τή μεμνή βρεττάκεια αὐτή εἰσαγωγή μᾶς παραδίδει ὁ ποιητής, σχεδόν ἀπολογούμενος, τήν ποιητική διαθήκη του, [illegible] τό καταστάλαγμα μιᾶς ζωῆς ἀπό γνώση, πίκρα, ἀγάπη, ὁμορφιά. Τό ἔργο ἔχει τή μορφή ὀρατόριου, καί ὅπως μαθαίνουμε ἀπό τόν ἴδιο τόν ποιητή "γράφτηκε ὕστερα ἀπό τίς ἐπίμονες παρακλήσεις τοῦ κυρίου Γιώργου Παπατρέχα Στουρνάρα , πού ηθελε νά τό παραδώσει στόν ἑλληνισμό τῆς διασποράς."

Τά πρόσωπα τοῦ ἔργου, πού εἶναι ὅλα σύμβολα: 'Ο Γέροντας, ὁ 'Αγγελιοφόρος, οἱ δύο 'Αναγνῶστες , ὁ Χορός καί ὁ Κόσμος καί τελικά στόν ἐπίλογο ὁ Ποιητής, γιά νά ὁλοκληρώσει τόν κύκλο. Τό σκηνικό του ὁ Βρεττάκος τό θέλει νά θυμίζει καμένο τοπίο, καμπάνες ἀπό μακριά ἠχοῦν πένθιμα καί τό πλῆθος σάν χαμένο κινεῖται κουβαλῶντας μερικά ὑπάρχοντα. "Ἕνα σκηνικό δραματικό γνώριμο στόν ελληνισμό, πού ἐπαναλαμβάνεται κάθε τόσο μέ ἐλάχιστες ἀλλαγές. ἡ καταστροφή μετά ἀπό ἕνα μεγάλο κακό, ἡ προσφυγιά, ὁ θάνατος, καί μέσα σ' ὅλα αὐτά, ἡ "'Ελευθερία -μητέρα, ἐκεῖ συντηρεῖ τήν "Εστία της ... μαζί μέ τή Νίκη , πού ζυγιάζεται ἀνάλαφρη στό ἕνα πόδι στό πλάϊ της".

Μέ τήν κραυγή τοῦ 'Αγγελιοφόρου " οὔκ ἐάλω ἡ βασιλεύουσα ψυχή τῶν 'Ελλήνων " σάν νά δίνεται τό σύνθημα γιά ν'ἀρχίσει ὁ χείμαρρος τῆς δοξολογίας πού παρασύρει στό διάβατου τά πάντα, μυθολογία, [illegible] ἀρχαία, βυζαντινή καί σύχρονη ἱστορία, 'Αγία Γραφή, Λαϊκή ποίηση, τοπίο τοῦ βουνοῦ τοῦ κάμπου καί τῆς θάλασσας , παρασύρει καί τόν ἴδιο τόν ποιητή πού [illegible] μαγεμένος [illegible] παρακολουθεῖ τό Μέγα Θαῦμα.

" Εἶναι εὔνοια θεία νά γεννιεται κανείς, ἔστω κι' ὡς ἕνας θάμνος στό χῶμα σου"

Ξεσπᾶ ὁ ἐρωτευμένος ποιητής στό ἀντικείμενο τῆς λατρείας του, καί συνεχίζει

" Καί τό ὄνμα 'Ελλάδα, δέν εἶναι λέξη, ἀλλά λόγος. ὅλες οἱ λέξεις πού ὀνομάζουν τό φῶς. "...

'Ελαφρά εἶναι τά ὄρη σου. Ἄν ἰδέες σαλεύουν τά φύλλα τῶν δέντρων σου. Κι' οἱ ἀέρες ἀπάνω σου συναντῶνται σάν πνεύματα. καί δέν γίνεται

ὁ ἥλιος σου ἄνθος καί χόρτο καί σταφύλι καί κλήματα μόνο. 'Αλλά κι'αἷμα στίς φλέβες, μαργαρίτης στόνου καί λυχνία πού φέγγει κι'ὥς μέσα στά μνήματα."

'Ο Μιλτιάδης κι'ὁ 'Ακρίτας, ὁ 'Αλέξανδρος καί ὁ 'Οδυσσέας,ὁ Όμηρος κι'ὁ Μακρυγιάννης,ὁ "Αδωνις κι'ὁ Διάκος τῆς Πίνδου, ὁ Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός κι' ὁ 'Ορφέας ὁ Πλάτων κι'ὁ Σολωμός ὁ 'Αχιλλέας κι'ὁ Κοῦρος- 'Ιησοῦς, μορφές-φαντάσματα, μά καί καθημερινοί ἄθρωποι μέ σάρκα καί ὀστά "πού ὁ καθένας τους εἶχε κι'ἀπό ἕνα μικρό Μεσολόγγι στό στῆθος του",συμφιλιώνονται καί βαδίζουν χέρι χέρι πρός δόξαν τῆς πατρίδας, κἄαακα΄ καί " ἐκεῖνο τό φῶς, πού ξεβγαίνοντας ἀπό μέσα τους ὑφαινότανε σέ χιτώνα, εἴτε φύσαγε εἴτε ἔβρεχε, δέν τό ἔσβυνε τίποτα".

Θά μποροῦσε ὁ μελετητής νά παραθέσει ὁποιοδήποτε ἀπόσπασμα ἀπό τίς 44 σελίδες τοῦ βιβλίου σάν παράδειγμα ἀριστουργηματικῆς γραφῆς καί ἄφθαστης ποιητικῆς εὐαισθησίας. 'Ωστόσο ὁ Νικηφόρος, παραμένοντας ὥς τό τέλος ταπεινός καί βαθύς ἀποκαλεῖ τόν εαυτό του " τρισχιλιο-μυριοσό μικρό υἱό" τῆς 'Ελλάδας καί βιάζεται νά δηλώσει πώς

": Εγώ, ὁ σέ λίγο ἀπερχόμενος, ὁ βαθειά εὐτυχής, ὁ τιμημένος ἐγώ νά εἶμαι ἀπ' τό χῶμα σου, δέν "ἐπέμφθην εἰπεῖν οὐρανόθεν τό χαῖρε".

Καί μέ τή φράση αὐτή, ὁ σύγχρονος ραψωδός μᾶς δίνει τό πιό ὑπέροχο μάθημα ἀνυστερόβουλης, ὁλοκληρωτικῆς καί χωρίς ὅρους ἔκφρασης τῆς ἀγάπης του.

Θά ἦταν παράλειψη νά μήν ἀναφερθοῦμε στό ὡραῖο ἐξώφυλλο καί τήν ὅλη αἰσθητική ἐπιμέλεια τοῦ βιβλίου πού ὀφείλεται στόν ζωγράφο Γιῶργο Βαρλάμο.